

J. B. 6
254

ID = 38712327

УНИВ. БИБЛИОТЕКА

И Бр.

45265

О МИРНОДОПСКОМ РАДУ ДРУШТВА ЦРВЕНОГА КРСТА

Предавање Д-р Марка Т. Лека држано 5. фебруара 1925. г. на свечаној Академији Црвенога Крста у великој дворани градске куће у Новом Саду.

Од када памтим, знам да између Новосађана и Београђана постоји велика и стална сродничка веза.

Мора се признати да ту везу особито пажљиво негују Новосађани.

Београђани, кад год се из Новог Сада врате, не могу се довољно нахвалити ванредно срдчним гостопримством Новосађана.

Није само то, има ту и нешто више што нас везује. Има нешто више што везује Нови Сад са Београдом, нешто више што нас везује не само и са Загребом, Љубљаном и другим центрима наше Краљевине, већ нас везује и са сличним центрима целог света. То што нас везује називамо културом: просвећеност, мудрост, то је она виша веза од које зависи добро и срећа народа у опште.

И са културног и политичког гледишта Нови Сад има за нас Србе своје особито привлачне силе. Још из мога ђачког доба у Цириху, а то је било пре педесет и више година, врло пријатно сећам се веза са Новим Садам. Ми смо се тада одушевљавали идејама, којима беше основа: савлађивање беде и невоље у друштву. Било их је у нашем циришком друштву који су желели да се те идеје остваре силом револуције а било их је који су то желели силом љубави. У то доба многи наши циришки другови, који су због политичких прилика у Србији били принуђени живети у Новом Саду, примљени су од великодушних новосађана најлепше братски, и могли су радити и доприносити ширењу наших тадањих идеала.

Идеали, који су нас пре 50 и више година у Цириху одушевљавали нису само младалачки, већ остају као идеали док год је човек жив.

Још из оног старог доба остао ми је дакле Нови Сад у врло пријатној успомени, а можда ће се и данас наћи у Новом Саду који од наших старих пријатеља, који се онога доба овако као и ја радо сећа...

*

Захваљујући пријатељском позиву којим ме је изволела одликовати Госпођа Вида П. Јовановић, председница Новосадског Месног Одбора нашег Црвеног Крста, да овамо дођем и одржим данас једно предавање, част ми је да вас, и све пријатеље у Новоме Саду, у име Главног Одбора нашег Црвеног Крста у Београду најљубазније поздравим. —

А сад да покушам позабавити вас једним кратким предавањем, и, ако ми пође за руком, да изазовем и мало живље интересовање за радове Друштва Црвеног Крста — нарочито за радове за време мира.

До пре великога светскога рата, од кога се још и данас трпе врло тешке последице, Друштва Црвенога Крста за време мира поглавито су се бавили спремањем за будући рат. Тако је било до пре великога рата, а данас пак, мада је већ прошло шест година од рата имамо још да савлађујемо тешке последице минулога рата. Стално још тражи се од Црвеног Крста помоћ за инвалиде, ратну сирочад, болеснике, за разна хумана удружења, разне просветне установе, за гладне у Русији, Албанији итд.

Послови у Друштву Црвенога Крста стално се нагомилавају и много су већи данас, но за време рата. Потребна су дакле стално и велика материјална средства а и што већа сарадња добродушних људи и пријатеља Црвеног Крста.

Захваљујући добродушним људима и пријатељима Црвенога Крста, наш Црвени Крст има данас поред свога повећег непокретног имања у Београду и Нишу још и неколико лепих установа. Врло леп санаторијум са три виле у Врњачкој Бањи, санаторијум у Бањи Ковиљачи, Дом за ратну сирочад у Ужицама, купатило и дезинфекциони апарат у Пироту, модерну и велику зграду за Школу за Нудиље у Београду, и Школу за чуварице народног здравља у Ваљеву, у Паланци чувени извор одличног кисељака, итд. Али све то ни приближно не одговара данашњим приликама и потребама. Особито велику пажњу обраћају данашња Друштва Црвенога Крста организацији подмладка Црвенога Крста. Сва нада старог Црвеног Крста лежи данас у подмладку, који има да се спреми како би идеје Црвенога Крста могао остварити боље од нас.

Не смемо заборавити и првобитну идеју Друштва Црвенога Крста, да се за време мира спрема и за случај рата. За време мира дужан је Црвени Крст да се снабде целокупним материјалом који би нам по несрећи у случају рата био потребан. И за то су потребна велика средства.

Данашњи Црвени Крст као што је познато не задовољава се само тиме да се спрема за случај рата, већ му је дужност у свако доба бити спреман и да притекне у помоћ у случају великих несрећа, као што су поплаве, пожари, земљотреси, болештине, итд.

Не треба заборавити ни то, да Друштва Црвенога Крста својим жртвама у сарадњи и материјалним средствима има да

доприносе колико више могу и измирењу народа и отклањању узрока који обично изазивају рат. У том погледу и Лига Народа цени, и велику пажњу поклања Друштвима Црвенога Крста.

Поље рада Друштва Црвенога Крста као што видимо знатно се данас проширило.

На том пољу такмиче се данас разна национална друштва Црвенога Крста у целоме свету. У томе раду помаже их и Међународни Комитет Црвенога Крста у Женеви, Лига Друштва Црвенога Крста, и Лига Народа, националне и друге међународне организације.

Са највећом захвалношћу мора се признати велика помоћ националног друштва Црвеног Крста у Америци. То национално друштво Црвенога Крста, које је данас најјаче, преко Лиге Друштва Црвенога Крста помаже у великој мери сва национална друштва Црвенога Крста. Међународни Комитет Црвенога Крста у Женеви и Лига Друштва Црвенога Крста у Паризу стално подстичу поједина национална друштва Црвенога Крста да у што већој мери одговоре своме узвишеном хуманом задатку.

Поред интимних веза између разних националних Друштва Ц. К., Лиге Д. Ц. К., И. К. Ц. К. наш Ц. К. у тесној је вези и са Међународним Савезом за Помоћ Деци. Другом приликом говорићемо о томе важном Међународном Савезу а данас морамо само напоменути да тај савез преко нашег Ц. К. указује велике помоћи нашој и руској сиромашној деци. Прошле године добио је наш Ц. К. око 300.000 дин. од Међународног Савеза за помоћ деци и та је помоћ подељена у месечним ратама на 300 сиромашне деце и то 184 деце Краљевине С. Х. С. и 116 руске сиромашне деце.

После рата нарочито се обратила пажња на радове Друштва Црвенога Крста око спреме за указивање помоћи у случајевима великих несрећа, као што су несреће на мору, катастрофе у рудницима, поплаве, пожари, земљотреси, болештине, итд.

За проучавање тих несрећа у свету, створила се готово једна засебна грана науке, а у раду Друштва Ц. К. појавила се потреба за оснивање нарочитог одсека за проучавање питања о правилном указивању помоћи у случају великих несрећа.

Лига Друштва Црвенога Крста примила је да ближе проучи питање о помоћи у случају великих несрећа. Пре кратког времена Лига Друштва Црвенога Крста објавила је врло занимљиву студију о том питању под насловом: „Помоћ у случају великих несрећа“. Мислим да ће вас интересовати да чујете нешто ближе о тој студији.

У тој студији Лиге, први је део: „Црвени Крст и његова национална улога“.

Црвени Крст је симбол човечанског милосрђа.

Генерални Савет Лиге Друштва Црвенога Крста задахнут тим племенитим идеалом а на основу резолуције усвојене априла

1924 године, скреће пажњу на значај мисије Црвенога Крста у свима околностима у којима се милосрђе мора манифестовати: делом и разумевањем.

Веома је пространо поље рада у борби против елементарних недаћа. Природни осећаји сажаљења према беди и невољи изазивају опште јавно милосрђе тако да се у случају какве несреће често са највећим пожртвовањем са свију страна притиче у помоћ.

Одавајући особито поштовање таквим манифестацијама, мора се ипак признати, да због недовољне или без икакве организације при указивању помоћи, често пута није се могло ни приближно постићи оно што се желело и што би одговарало стварној потреби.

У последње доба у свима националним друштвима Црвенога Крста приступило се најозбиљнијем проучавању питања, на који начин има да се указује помоћ у случају великих несрећа:

У покретању и проучавању тога питања нарочито се одликовао председник Италијанског Црвеног Крста сенатор Ђовани Чираоло. И на скупштини Међународног Комитета Црвеног Крста и Лиге Друштва Црвенога Крста па и на састанцима Лиге Народа, покретао је то питање Г. Чираоло. План за указивање помоћи у случају великих несрећа, који је израдио г. Чираоло примљен је за основу међународне организације у борби против несрећа.

Важна улога која је додељена Црвеном Крсту у мобилизацији снага за међународну помоћ може само охрабрити Друштва Црвенога Крста у великом раду којим се у миру бави. Са тим поверењем разуме се Црвени Крст прима се и нове одговорности, од којих као да је прва, да са највећом брижљивошћу проучава улогу која му је додељена, а у обиму рада у области свога народа. Не може се претендовати још од сада, како да се та улога одреди у свима појединостима, али по мишљењу Лиге Друштава Црвенога Крста, национална друштва могла би се користити једном студијом па ма и кратком којом би се изнеле идеје о различитим формама делатности за које Црвени Крст може бити позван да их развије.

Том студијом не може се још утврдити некакав програм рада, нити се може тако лако одредити пут којим треба ићи. Том студијом коју је израдио секретаријат Лиге Д. Ц. К. жели се само скренути пажња на неке идеје, чија вредност зависи једино од расуђивања појединих националних друштава Црвенога Крста. Она су једино позвана да одлучују о могућностима извођења ове или оне методе према приликама и околностима под којим оне треба да раде. При свем том оне методе рада и она врста администрације, које секретаријат Лиге препоручује нису плод само неких абстрактних теорија, које нису до сада примењиване. На против тај начин рада већ се примењује ако не у целини а оно бар делимично код извесног броја националних друштава, нарочито код америчког и италијанског Црвеног

Крста, чије су организације за помоћ у јавним несрећама веома лепо развијене. Када се десила она велика несрећа, катастрофални земљотрес у Јапану, први су притекли у помоћ амерички и италијански Ц. К. Оба та Д. Ц. К. својом одличном организацијом била су у стању одмах послати пострадалим од земљотреса у Јапану не само велику количину санитетског и другог материјала, већ и стручно спремни персонал за указивање помоћи у случајевима великих несрећа. Поменуте студије Лиге једини је циљ да сва национална друштва упозна са тим методама рада, које већ постоје, и да сазна у колико би се те методе рада могле применити у другим националним друштвима Црвенога Крста. На тај начин секретаријат Лиге добио би нов врло драгоцен материјал за израду једног општег правилника о указивању помоћи у случају великих несрећа.

Циљ је дакле поменуте студије Лиге да у најпростијем облику покаже важност улоге Црвенога Крста у случају великих несрећа и да помогне, при организовању рада, поједина национална Друштва Црвеног Крста ако би им се за то указала потреба. Та је студија подељена у два главна дела:

1. — Проблем помагања у случају несрећа, проучаван са тачке гледишта Црвенога Крста; и

2. — На који начин има да се према приликама удеси рад једнога Друштва Црвенога Крста у Случају великих несрећа у својој земљи.

Као што је познато, кад год неочекивано, тако рећи експлозивно, наиђе каква велика несрећа, онда настаје ужасан, страшан поремећај у редовном животној те околине. Једна таква несрећа изазива редовно јаке манифестације оданости, и у прве дане после катастрофе спонтану помоћ присиља са свих страна у најразноврснијим облицима. Али те манифестације, по самом њиховом индивидуалном и изолованом карактеру губе највећи део њихове вредности, мада оне долазе заиста од лица или организација које у указивању помоћи уносе све зашта су способне, при свем том оне нису у стању разликовати и оценити оно што је хитно од онога што долази тек на другом месту.

Нема сумње, да би се жртвама какве велике несреће могла указати помоћ од много веће вредности када би се та помоћ у што већој мери подударала са тренутним потребама.

До сада су наилазиле несреће кад нисмо за то били спремни, кад се на брзу руку морала организовати помоћ. Велике користи од те импровизоване помоћи није се могло имати. Тек, последњих година, зачала се идеја о методичној организацији снага које би Црвени Крст могао спровести. Чираолов пројекат о томе показује нам како да се у будуће уједине снаге које се у посебним организацијама губе. По себи се разуме да снага лежи у уједињавању и да се много боља помоћ може пружити уједињеним радом разних установа. Сем Црвеног Крста ни једна друга установа не би могла бити боље спремна за ту улогу.

Поверење које улива Друштво Црвенога Крста, лица и састав његове организације допушта да у случају јавне несреће буде средишни орган за указивање помоћи, а да тим не повреди личну осетљивост нити да зађе у туђу област.

Друштво Црвенога Крста не жели заузети место оних организација које већ постоје ради указивања помоћи. Друштво Црвенога Крста жели само да послужи као веза између разних организација, које можда већ постоје и вољне су одмах притећи у помоћ чим се каква несрећа деси. Друштво Црвенога Крста може тим организацијама помоћи својим искуством, које, је стекло после свестраних и дубљих студија, може помоћи својим извежбаним персоналом, новцем и материјалом. Друштво Црвенога Крста удружено са локалним организацијама у колико то спада у делокруг Црвенога Крста, може извесно много више помоћи но што су то у стању учинити посебне изоловане организације.

У кратко, свако национално друштво Црвенога Крста дужно је у нормалним приликама старати се, да уједини све снаге које би се нашле да укажу помоћ у великим несрећама и да организује тај рад тако, како би од тога било што веће користи како би се дакле у што већој мери ублажиле беде и невоље услед какве веће несреће.

Поремећај у нормалном животу, који проузрокује каква велика несрећа јавља се:

1. — губитком људских живота, телесним повредама и појавом разних болештина;

2. — уништавањем приватних домова, трговинских и индустријских предузећа;

3. — бедом, која редовно сналази један део становништва;

Помоћ која се дакле у таквим случајевима има указати односи се:

а. — на спасавање рањеника, особа које су у опасности и њихов пренос на поуздано место;

б. — на удешавање склоништа за лица која су остала без крова.

в. — на храњене избеглица за време првих часова или првих дана катастрофе;

г. — на одржавање реда и сузбијање пљачке;

д. — на чишћење рушевина и сакупљање напуштених изгубљених предмета;

е. — на сахрањивање погинулих или умрлих жртава;

ж. — на лекарску негу и пренос у болнице или у привремена болничка склоништа за оболеле и рањене;

з. — на сакупљање сродника и пријатеља које је несрећа раздвојила;

и. — на указивању прве помоћи у новцу, храни, оделу, итд. до повратка нормалних прилика;

ј. — на подизање станова у што краћем року;

к. — на посредовању и тражењу рада лицима која су услед несреће остала без посла;

л. — на предузимање мера да би се надокнадила штета појединим породицама и тиме омогућио нормални живот.

м. — на давању и веће помоћи како би земљорадници и други, којима није потребан тако велики капитал, поново отпочели свој посао, итд. итд.

Једно национално друштво Црвенога Крста није у стању у довољној мери задовољити све те потребе. У таквим случајевима потребна је помоћ и страних друштава Црвеног Крста која се увек одазивају кад год се каква већа несрећа деси у некој земљи. Али поједина друштва Црвеног Крста ипак су у стању, ако су само боље организована, указати бар прву помоћ док не дође већа помоћ са стране.

У поменутој студији секретаријата Лиге Друштава Црвенога Крста помињу се нарочито несреће на мору, несреће у рудницима, поплаве, пожари и земљотреси.

Не задржавајући се на ову или ону врсту великих несрећа, свакој организацији за указивање помоћи препоручује се да обрати пажњу:

а. — да помоћ коју национално друштво указује има у свему да одговара природи потреба.

б. — да се на самом месту несреће укаже брза и стварна прва помоћ;

в. — да се у границама могућности избегава расипање, па да се на једном месту и за исту потребу не утроши два пут већа снага но на ком другом месту;

г. — да се обезбеди јединство администрације и правилна подела рада на месту несреће.

*

Други је део студије Лиге: *поглед на рад једног националног друштва Ц. К. у случају велике несреће.*

Борба против последица великих несрећа како се у овој студији Лиге представља може заплашити поједина друштва Црвенога Крста. Може се помислити, да је то тако заплетено питање да се не може како ваља решити а и да су сасвим недовољна материјална средства, којима поједина национална друштва Црвенога Крста располажу да би се могла са већим успехом водити борба против последица великих несрећа.

Због тога баш што то питање није ни мало просто, мора се најпажљивије, стручњачки проучавати и тражити пута и начина, како да се с оним средствима, којима се располаже, постигне што већи успех.

Рад око указивања помоћи код сваког националног друштва могао би се поделити у три периоде:

1. — Период припремања помоћи пре несреће;

2. — Период за време несреће;
3. — Период реконструкције и обновљења.

Поменули смо да је задатак националних друштава Црвенога Крста радити на томе да се импровизирана помоћ за време несреће, замени једном сталном организацијом која би у стању била пружити стварну и брзу помоћ, жртвама. То се може постићи једино стручном и разумном припремом средстава у редовним приликама, тако да би се тим средствима могло одмах користити у евентуалном случају какве несреће.

Помоћ пре свега мора да је брза и што већа. Да би се пак то постигло неопходно је потребна стручна припрема. Помоћ у случају несреће мора се дакле у напред организовати и треба да представља један механизам који би био спреман да одмах ступи у функцију чим се потреба укаже. Иста пажња у предходном проучавању прилика мора се обратити и на трећу периоду рада. И ту треба избегавати импровизовани рад јер у колико је све из раније припремљено у толико ће и помоћ бити већа.

Пре свега дакле морају се дуго и брижљиво стручњачки проучавати несреће које могу наступити, за тим на све последице, које могу настати у појединим крајевима услед какве несреће.

Од великог је значаја да се из раније, дакле пре но што наиђе несрећа добро проучи и удеси начин давања помоћи. За тај рад је потребно спремити и извежбати персонал, као и обратити највећу пажњу на саобраћајна средства, олакшавању транспорта и искоришћавању сва она локална средства, која природа самога места даје.

Као основа у проучавању тих претходних радова могу нам послужити ове идеје:

1. — проучавање и анализа несреће
 - а. — могуће дејство несреће
 - б. — типови несрећа које могу задесити ову или ону земљу
 - в. — врста помоћи, коју треба предвидети.
2. — превентивна организација т. ј. предузимање оних мера, које би евентуално колико толико, смањивале узроке несреће.

Да би се избегла импровизација у критичном тренутку, превентивна организација има да спреми и све што је потребно да рад у свима облицима најбоље и најбрже функционише. Потребно је зато организовати курсеве на којима би се персонал поучавао и вежбао у раду који би му ту био поверен у случају несреће. Осигурати брзину информисања, припремити превозна средства, упознати се и наћи везу са другим приватним удружењима, итд. У кратко предвидети све што би олакшало да се припремљена средства за давање помоћи могу одмах применити за дотични случај велике несреће.

*

Свака велика несрећа има својих страшних последица.

Таквих последица има углавном пет: *смрт*, *ране*, које повлаче за собом *потпуну* или *делимичну* сталну неспособност, и *ране*

које повлаче за собом *привремену* потпуну или делимичну неспособност, *губитак* покретне и *губитак* непокретне имовине.

Становништво има да претрпи бар једну од тих последица од сваке несреће а по неке несреће повуку пак за собом све те тешке последице.

Земљотреси, олује, поплаве, велики пожари насељених места, бродоломи, експлозије у фабрикама у рудницима најчешћи су случајеви несреће.

С обзиром на питања о помоћи и обнови све те несреће могу се поделити у две групе: земљотреси, олује, поплаве и пожари у вези су обично са овим проблемом: хранити и облачити избеглице, субзити пљачку и неред, водити надзор о здравственом стању, обнављати домове и снабдети их са најпотребнијим стварима. Последице су тих несрећа обично прекид нормалног тока живота, уништавање велике резерве хране, прекидање транспортовања, прекидање веза са спољним светом, неред у пословима, беспосличарство. Пожари фабрика и арсенала, бродоломи, експлозије у рудницима приморавају нас на решавање оних проблема који су створени тешком ситуацијом оних чија је егзистенција поглавито зависила од рада оних који су пострадали.

Битност једне несреће састоји се у губитку, било сталном или привременом оних средстава, која су неопходно потребна за живот. Често пута пак изгледа као да редован ток живота становништва није прекинут и да се без нарочите помоћи може продужити. То зависи од физичке природе становништва, које може да постоји као да није ни повређено.

Било да врста несреће припада првој или другој групи, било да се несрећа манифестује губитком живота или губитком имаовине, било да има мало жртава или неколико хиљада, — увек се последице осете у животу појединих породица. Увек треба узимати породицу за основу у начину указивања помоћи.

Разне су врсте несрећа, које се вероватно у једној земљи могу десити. Мада је, срећом, вероватно да велики број друштвених група једне земље може бити поштеђен од великих јавних несрећа, ипак ниједна земља није сасвим обезбеђена да је неће једнога дана задесити каква велика несрећа, и да тиме буде приморана уложити сву своју снагу ради решавања заплетених и тешких задатака које јој задаје једна изненадна катастрофа. Према томе потребно је обезбедити се бар од оних врста несрећа, које се вероватно у једној земљи могу десити. Тако н. пр. вароши, које леже далеко од морских путева, не морају се старати о припремама помоћи за случај каквог бродолома; тако исто за многе градове није потребно припремати се за случај поплаве. Али у рударским пределима вероватно је да се експлозије могу десити у рудним подкопима. Према географском положају и другим карактеристичним особинама једне земље вероватно је да се могу десити земљотреси, циклони,

итд. Извесне врсте несрећа зависе дакле од географског положаја и геолошке природе једне земље. И то је веома важан проблем за научно проучавање. Међутим сваку земљу могу снаћи несреће као што су пожари, експлозије, железнични судари, епидемије и те врсте несрећа морају се проучавати у свима земљама.

У случајевима несрећа које се најчешће дешавају, потребно је увек имати при руци од материјала: хируршке инструменте, антисептичка средства, санитарски материјал за негу рањеника; рубље, одела, покриваче, сламарице, чаршаве, шаторе, бараке, кухињско посуђе, хлеба, конзерви, воде за тренутне потребе избеглица, серума и дезинфекционих средстава.

Врло је важно питање о начину поделе помоћи у случају великих несрећа. Ако се начин поделе унапред добро не проучи и организује, велика је опасност од неправилне поделе помоћи.

На првом месту треба основати један нарочити средишни одбор у Глав. Управи Црвеног Крста коме би био поверен цео рад око указивања помоћи у случају несреће. Тај средишни одбор за указивање помоћи стајао би у вези са пододборима за указивање помоћи у свима местима у којима постоје организације Црвенога Крста.

Ови пододбори имали би дужност приступити стручном испитивању локалних прилика, сваки у своме крају, и припремити све што би потребно било да се предузме у случају какве несреће. О томе своме раду извештавали би од времена на време средишни одбор и чинили би предлоге шта се све има предузети у случају какве несреће. Ови пододбори имали би затим и ту дужност да указују прву помоћ док не дође помоћ са друге стране, да су дакле у стању одмах организовати давање помоћи на најправилнији начин. За чланове пододбора треба бираги личности, које су у дотичном крају познате својим одушевљеним хуманим радом.

Стварна помоћ зависи дакле од активности и ауторитета локалног пододбора, зависи са каквим ће се успехом моћи борити против првих последица катастрофе и од начина примене свега оног што се за тај рад спремило. Задатак је пододбора да се прва помоћ што дуже одржи, у очекивању да помоћ са стране пристигне. Пододбор треба да је у стању да савлада прве тешкоће без помоћи са стране. Тај рад може се правилно савладати само у том случају ако су пододбори пре катастрофе најбрижљивије проучили локалне прилике и спремили се пре катастрофе да могу одмах притећи у помоћ.

Средишни одбор моћи ће пак развити своју делатност једино на основу података које буде на време добио од локалних пододбора. Он ће моћи на тај начин унапред познавати локалне прилике, прилике места на коме се та несрећа десила, па да одмах пошаље помоћ дотичном одбору: у персоналу, новцу, материјалу, и т.д.

Пододбори имају се дакле спремати да се могу лако оријентисати о обиму несреће и одмах приступити указивању помоћи. Морају се дакле старати да се не губи у времену, да се не губи снага и новац, да се спрече нереди и да се све смишљено стручњачки свршава. Потребно је да пододбори тачно унапред знају каква им средства стоје на расположењу, да их могу одмах применити чим наиђе несрећа, утврдити начин давања помоћи, побринути се за обавештајну службу и саобраћајна средства, направити превентивне уговоре са хлебаром и другим лиферантима ради набавке хране и одела, побринути се за извежбани персонал у указивању помоћи, организовати санитетске одсеке и одсеке за социјалне радове, и т.д.

Период указивања помоћи за време катастрофе.

Одмах чим несрећа наиђе треба приступити раду. Неред услед катастрофе јако отежава рад одбору за указивање помоћи. Општи страх услед катастрофе, утиче на појединце тако да готово спречава заједнички правилан рад и тиме се само повећава забуна.

Први је задатак дакле слога у заједничком раду, у једнодушности, да се жртвама катастрофе укаже најхитнија помоћ. Врста несреће знатно утиче на рад при указивању помоћи али има и заједничког при указивању помоћи. Прво је лекарска помоћ, затим примена закона ради одржавања реда, мере за поуздан и брз пренос и раздавање хране, раздавање одела, покривача, припрема станова, смештај по болницама, кантине, избеглице и беспосличари.

Највећи успех може се постићи ако се одмах чим се несрећа догоди, приступи указивању помоћи. Одсек Црвенога Крста за указивање помоћи мора бити на висини свога положаја, и да је у стању без одлагања давати директиве лицима која нуде своје услуге. Из искуства се зна да је потребно, да би се рад око указивања помоћи успешно извршио, обратити пажњу да се на месту несреће нађу општинске и полицијске власти и пожарници; — радозналу светину и оне који не помажу треба уклонити. — Треба унапред знати који би од највећих локала у месту, могао послужити за поделу прве помоћи, организовање привремених болница, информационих биро-а; власти треба да олакшају у што већој мери извршење свега тога. Активност помоћи треба да је сконцетрисана у једном једином извршном органу, који би имао да организује разне секције ради поделе послова. Месни Одбор Црвенога Крста треба за времена да издејствује да буде признат као најмеродавнији средишни орган за извршење целог рада око указивања помоћи, треба безусловно ујединити изоловане организације како би се избегло расипање.

Извршни одбор за указивање помоћи, треба још у самом

почетку да приближно оцени потребе и да затражи помоћ са стране, ако би јој ова била потребна.

Нарочите значке, које би власти признале, треба да носе сва лица, која својим радом учествују у општем указивању помоћи.

У кратко, скуп целог рада у првим часовима несреће треба да је посвећен овим задацима:

1. — известити на време лица којима прети опасност;
2. — спасавати рањене и лица у опасности;
3. — сакупљати и идентификовати лешеве;
4. — склонити, оденути и нахранити оне који су се спасли од несреће;
5. — водити надзор о општем санитетском стању;
6. — предухитрити неред код становништва, као и крађе и пљачке.

Има и других задатака који долазе у надлежност Друштва Црвенога Крста, али и из овога што смо поменули о указивању помоћи у несрећним случајевима довољно се јасно види да је дужност Црвенога Крста без оклевања заузети се, да се призна као једна најпозванија и најкомпетентија организација у спровођењу целог рада око указивања помоћи. То је дужност Црвенога Крста и од заузимљивости сарадника Црвенога Крста зависи да му и јавно мишљење призна ту надлежност и надмоћност.

Не треба погрешно разумети као да Друштво Црвенога Крста жели уклонити све остале организације које имају сличан задатак. Напротив треба одржати и помагати такве опробане организације — само треба међу њима створити једну заједничку организацију за случај јавних несрећа.

Зависиће од надмоћности Црвенога Крста да буде признат од свих организација као најподеснији да управља свима операцијама у указивању помоћи у несретним случајевима.

*

Период реконструкције и обнове.

После непосредне борбе против једне несреће јавља се савим природно потреба на подизању рушевина које је несрећа проузроковала и на спровођењу нарочитих мера за указивање помоћи. Ма какве биле последице катастрофе, начело је увек исто: избегавати све оне несрећене манифестације друштвеног инстинкта. Радити само на основи проучених и усвојених метода по којима се има указивати помоћ.

Док је за време несреће сконцентрисан сав рад на помагање свих страдалника, обнова захтева проучавање потреба сваке породице, како би се средства могла сразмерно делити на потребе оштећених породица. И тај посао може се успешно водити само ако је средишни одбор за давање помоћи потпуно

припреман т.ј. ако су разни ново створени проблеми правилно решени од стране надлежних организација.

Свако дело обнове има за циљ брзо успостављање нормалног живота. Треба дакле помоћи и поједине личности а и породице да што пре наставе свој живот какав је био пре катастрофе. У томе раду ваља сузбијати ширење оног осећаја, који се често пута јавља код нелојалних страдалника, који скрштених руку чекају сву помоћ да добију и одуговлаче тиме абнормну ситуацију не трудећи се ни мало да својим напорима колико толико допуне недостатке створене несрећом. Потребно је одредити поверљива лица, којима би задатак био да обилазе породице и да се лично увере о њиховим стварним потребама. Нарочиту пажњу обратити да се смањи број беспосличара. У колико их буде више било, у толико ће се пре створити неред. За време саме обнове треба им наћи посла у самој организацији обнове или им наћи какав други посао.

И за време обнове Црвени Крст треба да остане као централа и за сваковрсна обавештења о пострадалима, да је у сталној вези са санитетском државном управом и са болницама, да саопштава надлежнима све случајеве оболевања, да помаже породице које су у већој невољи, да се брине о правилној подели помоћи, да обрати пажњу на усавршавању диспанзера, да помаже породице које не знају да говоре језиком дотичне земље, да води бригу о напуштеној деци, итд.

Црвени Крст је најпозванија организација, да предузме иницијативу за помагање сирочади и деце чији су родитељи много страдали услед катастрофе.

У опште цео рад на обнови треба да води Црвени Крст, све дотле док год се не поврате редовне прилике у земљи, коју је каква несрећа снашла.

*

Сакупљање и употреба новца.

Сем помоћи у натури извесно је често пута потреба давати пострадалима и помоћ у новцу.

Сваки локални подбор тога ради треба да има увек у приправности један фонд из кога би се прва помоћ у новцу могла указати, у исто доба послати апел Главном Одбору и назначити колика је свота новаца одмах потребна. Сем тога треба приступити прикупљању добровољних прилога и на све могуће начине изазвати јавно милосрђе; ако је већа сума новаца потребна и то захтева учешће целе земље, онда и Главни Одбор треба да изда свој проглас.

Тако сакупљени новац треба употребити најпажљивије за намењену сврху, и ако што преостане вратити Главном Одбору Црвенога Крста, који би преостали новац унео у свој резервни фонд за случај нових несрећа.

Према одлуци Генералног Савета Лиге Друштава Црвенога Крста, цео програм о указивању помоћи у случају великих несрећа проучаваће и у будуће Секретаријат Лиге. Тај Секретаријат има задатак да свима средствима олакшава рад националних друштава Црвенога Крста, давајући им упуства ради стварања посебних одсека за давање помоћи у случају несреће.

Генерални Савет намерава сазвати међународну конференцију, на којој би учествовали поред делегата националних друштава Црвенога Крста и владини делегати појединих држава. На тој конференцији имао би се ближе проучити и пројекат сенатора Чираола о указивању помоћи у случају великих несрећа.

Генерални Савет Лиге Друштава Црвенога Крста предлаже националним друштвима Црвенога Крста:

а. — да предузму послове и испуне међународну дужност о остварењу пројекта сенатора Чираола и

б. — да у том смислу измене своја правила како би се задовољила жеља Друштва Народа а и заинтересовале би се поједине владе.

Генерални Савет уверен о потреби методичне организације проучавања несрећа и како да се тиме најбоље и најлакше одбрани народ на кога каква несрећа наиђе, предлаже да свако национално друштво што пре избере чланове специјалног одсека, коме би била дужност да припреми све што је потребно ради указивања помоћи у случају каквих несрећа.

Генерални Савет Лиге Друштва Црвенога Крста препоручује да се продужи и појача сарадња између националних друштава Црвенога Крста и јавних власти. Жели да се једном *конвенцијом*, која би се придодала Женевској Конвенцији озваничи и призна од стране појединих влада и *мирнодопски рад Црвенога Крста*.

Генерални Савет препоручује Главним Одборима сваког националног друштва Црвенога Крста да прими иницијативу ради сазива једне националне конференције, на којој би учествовала сва постојећа добротворна друштва ради централизовања и уједињавања целог рада на давању помоћи, како би се створила заједничка основа у раду друштва Црвенога Крста и осталих добротворних организација.

Генерални Савет Лиге Друштава Црвенога Крста одобрио је већ да се у Секретаријату Лиге оснује засебан одсек коме је задатак да прикупља све податке о начину указивања помоћи у случају великих несрећа и да саопштава појединим националним друштвима Црвенога Крста све што би им могло помоћи за што правилније решавање питања о указивању помоћи у случајевима великих несрећа.

*

Наше национално друштво Црвенога Крста увек до сада кад год се потреба указала и кад год је могло, одазивало се Међународном Комитету Црвенога Крста у Женеви а и појединим националним друштвима Црвенога Крста у свету. У тој међународној заједници наш Црвени Крст заузимао је од увек једно од најугледнијих места. Према томе и овом приликом уверен сам да ће се наш Црвени Крст одазвати позиву Лиге Друштава Црвенога Крста, да ће дакле учествовати у проучавању и решавању питања о указивању помоћи у случају великих несрећа.

*

Мада смо већ у *седмој години* после рата, још се јако осећају последице рата, а јављају се и нове несреће у свету. Поред сталне и редовне беде у друштву за време мира дужни смо још непрестано старати се, да се, колико толико, олакша одвећ тежак положај избеглица из Русије, Бугарске, Турске, Грчке итд.

Међународни Комитет Црвенога Крста и Лига Друштава Црвенога Крста, спојени у, такозвану, мешовиту комисију обе те међународне централе Црвенога Крста обратиле су се свима националним друштвима Црвенога Крста и моле их да пошаљу помоћ и Бугарском и Грчком Црвеном Крсту као и Турском Црвеном Полумесецу.

Пре неки дан наш Црвени Крст послао је Бугарском Црвеном Крсту 10.000.— динара и 100 комада зимских капута за руске инвалиде, који се у Бугарској налазе у одвећ бедном стању.

*

Никада није била толика потреба као данас, да се тако звани мирнодопски рад, који по несрећи нисмо још у ствари дочекали, никад дакле није била толика потреба као данас, да се тај мирнодопски рад у Друштву Црвенога Крста што боље и што јаче развије.

Према томе морамо се и данас исто онако као и за време рата сложено и одушевљено искупити око заставе Црвенога Крста и око наше Државне Заставе, да би смо што више допринели ублажавању тешких прилика, које данас у свету владају.

